

TRE:3803/04.03.00/2025

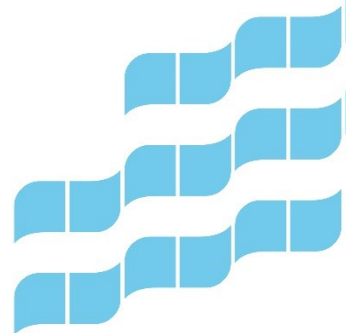
Lausuntopyyntö hallituksen esitykseen VN/15129/2025

Tampereen kaupungin lausunto hallituksen esitykseen kotoutumislain muuttamisesta

Hallituksen esityksellä muutettaisiin kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (681/2023) eräiden säännösten osalta. Muutokset olisivat luonteeltaan pääosin teknisluontoisia ja säädöshuollollisia. Lakimuutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026 ja voimaantulosäännöksessä säädettäisiin takautuva soveltaminen perusopetuksen tukitoimien korvausten osalta 1.8.2025 alkaen.

Hallituksen esityksellä tehtäisiin kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin (681/2023, jatkossa kotoutumislaki) tarpeellisia korjauksia, jotka liittyvät vanhentuneisiin lakiviittauksiin ja jotka selkeyttäisivät viranomaisten toimintaa. Muutos-tarpeet liittyvät viranomaisten omaan toimintaan ja niitä ovat esittäneet Opetus-hallitus, kehittämis- ja hallintokeskus sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökes-kukset.

Kotoutumislaisissa säädetään kotoutumiskoulutuksesta ja siihen sisältyvästä kieli- taidon päättötestauksesta. Kielitaidon päättötestauksen kehittämisestä vastaava viranomainen Opetushallitus on havainnut tarpeita selkeyttää henkilötietojen käsittelyä ja omaa rooliaan päättötestauksessa. Kotoutumislaisissa säädetään myös kotoutumisen asiakastietojärjestelmästä sekä laissa säädettyjen tehtävien mukaisista tiedonsaantioikeuksista. Kehittämis- ja hallintokeskus on asiakastieto- järjestelmän kehittämisen yhteydessä tunnistanut uusia tiedonsaantioikeustar- peita erityisesti kotoutumisen seuranta ja tiedolla johtamista sekä kotoutumi- sen asiakastietojärjestelmän ylläpitämistä koskien. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat esittäneet tiedonsaantioikeustarpeita tulevien elinvoi- makeskusten välillä sekä nostaneet esiin tarpeen päivittää erityiskustannuspykä- lässä oleva lakiviittaus muuttuneeseen perusopetuslakiin (628/1998). Samassa esityksessä on tarkoitus toteuttaa myös muita kotoutumislaisissa todettuja sää- döshuollollisia muutostarpeita. Laista poistettaisiin viittauksia kotoutumislain muutoksen (laki 1100/2024) yhteydessä kumottuihin pykäliin. Lisäksi erääseen korvausten maksamisen edellytyksiä koskevaan pykälään lisättäisiin selkeyden vuoksi viittaukset Ahvenanmaan terveyden- ja sairaanhoitoviranomaiseen.

Muutosten tavoitteena on selkeyttää Opetushallituksen roolia ja tiedonkäsittelyä liittyen kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestaukseen, säätää uusia tiedonsaantioikeuksia viranomaisten toiminnan tarpeisiin (erityisesti kotoutumisen seuranta, kotoutumisen asiakastietojärjestelmän rekisterinpitäjän tehtäviä sekä kuntaan ohjaamista koskien), päivittää lakiviittaus perusopetuslain mukaiseen tukeen ajantasaiseksi sekä täsmentää eräitä muita kotoutumislain säännöksiä lakiteknisesti.

Lausuntopalaute

86 § Kotoutumista edistävien palvelujen tarjoamiseen liittyvä tiedonsaantioikeus

Tampereen kaupunki katsoo, että esitetyt muutokset kotoutumista edistävien palvelujen tarjoamiseen liittyvää tiedonsaantioikeutta säätelevään 86 §:ään ovat tarkoituksenmukaisia ja selkeyttävät yhteistyötä kotoutumisen edistämisen kentän eri viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä.

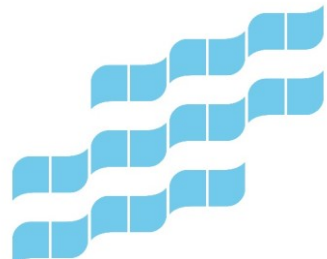
Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan kotoutumislaki ei esitettyjen muutosten myötä kuitenkaan vielä riittävällä tavalla tunnista kunnan eri rooleja kotoutumista edistävien palvelujen tarjoajana tai kotoutuja-asiakkaiden mahdollisia samanaikaisia asiakkuuksia kunnan vastuulla olevissa palveluissa.

Kotoutumislain 86 § perustuu oletukseen, että kotoutujan asiakkuus on joko kunnan tai työvoimaviranomaisen kotoutumista edistävissä palveluissa, eikä yhtä aikaisesti molemmissa. Kuitenkin käytännön asiakastyössä on hyvin tavallista, että kotoutuja on samanaikaisesti sekä kunnan että työvoimaviranomaisen kotoutumista edistävän palvelun asiakkaana. Nykyinen kotoutumislaki ei tässä esitettyjen muutosten jälkeenkään mahdollista kunnan ja työvoimaviranomaisen välillä tapahtuvaa tiedonvaihtoa muuten kuin sellaisissa tilanteissa, joissa asiakkuus siirtyy kunnalta työvoimaviranomaiselle tai työvoimaviranomaiselta kunnalle. Tiedonvaihdon tarpeettoman tiukka rajaaminen saattaa johtaa asiakkaan palvelujen pirstoutumiseen, palvelujen kokonaiskoordinaation puuttumiseen ja asiakkaan näkökulmasta turhauttavaan pallotteluun viranomaiselta toiselle.

Nämä tiedonsaantioikeuksiin liittyvät kysymykset tulee huomioida myös valtakunnallisen kotoutumisen asiakastietojärjestelmän (Koto-AJ) kehityksessä ja käyttäjäroolien muotoilussa.

80 § Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään

Kunta ja hyvinvointialue tekevät tiivistä yhteistyötä kuntaan sijoitettujen asiakkaiden kotoutumisen alkuvaiheessa, joten yhdessä käytettävä

asiakastietojärjestelmän avulla voidaan tietoturvallisesti vaihtaa tietoa asiakkaan tilanteesta. Hyvinvointialueen käyttöoikeutta ei tule rajata liian tiukasti.

83 § Kuntaan ohjaamisen alueellinen tiedonsaanti

Tampereen kaupunki puoltaa, sitä että ilman huoltajaa Suomessa olevan alaikäisen 2 §:n 4 momentissa tarkoitetun perheenjäsenen Suomeen muuton osalta ELY-keskus voisi saada tiedon henkilöstä kunnalta tai hyvinvointialueelta. Näissä tapauksissa Suomeen saapuvien perheenjäsenten kuntaan sijoittaminen sujuvoittaa perheen vastaanottamista sekä yhteistyötä hyvinvointialueen ja ELY-keskuksen kanssa.

92 a § Kehittämis- ja hallintokeskuksen muu tiedonsaantioikeus

Tampereen kaupunki näkemys on, että myös kunnalla tulee olla riittävät tiedonsaantioikeudet asiakastietojärjestelmään tiedolla johtamiseen, tilastointiin ja omaan palvelutuotantonsa kehittämiseen liittyen.

Lisätietoja

Iida Ruoranen
palvelupäällikkö
Tampereen kaupunki
044 431 4242
iida.ruoranen@tampere.fi

